

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ, СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ

ЄВРОПЕЙСЬКА КРЕДИТНО-ТРАНСФЕРНА СИСТЕМА

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ

освітній ступінь	<u>бакалавр</u>
галузь знань	<u>23 Соціальна робота</u>
спеціальність	<u>231 Соціальна робота</u>
спеціалізація	<u>Соціальна педагогіка</u>

Ізмаїл – 2018

ЗМІСТ

1. Загальна інформація про факультет та випускову кафедру.....	3
2. Опис освітньої програми спеціальності.....	4
3. Інформація про окремі компоненти освітньої програми.....	10

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ФАКУЛЬТЕТ ТА ВИПУСКОВУ КАФЕДРУ

1.1. Інформація про факультет

Назва: педагогічний факультет

Адреса: вул. Рєпіна, 12 (ауд. 103) м. Ізмаїл

Телефон деканату: +380688405360

Веб-сторінка факультету: <http://idgu.edu.ua/faculties/pedfak>

Електронна пошта: idgu_pedfakultet@ukr.net

Декан факультету: доктор педагогічних наук, професор, дійсний член академії вищої школи України та міжнародної академії соціальних і педагогічних наук Кічук Надія Василівна

1.2. Інформація про кафедру

Назва: кафедра соціальної роботи, соціальної педагогіки та фізичної культури

Адреса: вул. Рєпіна, 12 (ауд. 216) м. Ізмаїл

Телефон:

Веб-сторінка факультету: <https://vk.com/id458436733>. Social Pedagogy-Amp-Work

Електронна пошта: furduy_70@i.ua

Завідувач кафедри: кандидат педагогічних наук, доцент Фурдуй Світлана Борисівна

Освітня програма: Соціальна робота. Соціальна педагогіка.

2. ОПИС ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Ізмаїльський державний гуманітарний університет, педагогічний факультет, кафедра соціальної роботи, соціальної педагогіки
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр Кваліфікація: магістр соціальної роботи за спеціалізацією «Соціальна педагогіка»
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма другого (магістерського) рівня вищої освіти «Соціальна робота. Соціальна педагогіка»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання – 1 рік 4 місяці
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію: серія НД № 1687110
Цикл/рівень	FQ – ENEA – другий цикл, QF-LLL – 7 рівень, НРК – 8 рівень
Передумови	Наявність ступеня бакалавра, або магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)
Мова(и) викладання	українська
Термін дії освітньої програми	Термін дії до 1 липня 2026 р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://idgu.edu.ua/ects
2 – Мета освітньої програми	
Метою реалізації даної програми є підготовка магістра в галузі соціальної роботи, що володіють сукупністю засобів, прийомів, способів і методів людської діяльності, спрямованої на створення конкурентноспроможного фахівця з соціальної сфери діяльності. Освітня програма (ОП) магістрату за спеціальністю 231 Соціальна робота реалізується за магістерською програмою, що орієнтована на формування особистості фахівця, здатного вирішувати типові та складні непередбачувані завдання і проблеми комплексного характеру в галузі соціальної сфери діяльності	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Соціальна робота. Соціальна педагогіка
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Освітньо-професійна програма орієнтована на академічну підготовку фахівців галузі соціальної роботи, ґрунтується на теоретичних дослідженнях і практичних наукових результатах з урахуванням світового досвіду соціальної роботи, сучасного стану соціономічної сфери України. Акцент на широкому

	огляді та глибоких знаннях взаємозв'язку між ідентифікацією соціальної роботи як науки і практики та в дослідженнях сучасних проблем соціального виховання.
Особливості програми	Програма містить теоретичну і практичну складові, базується на сучасних підходах у вивченні проблем соціальної роботи з населенням. Здобувач вищої освіти має можливість отримати знання з галузі соціальної роботи щодо забезпечення індивідуальної траєкторії фахової підготовки фахівця соціономічної сфери.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Магістр соціальної роботи за спеціалізацією «Соціальна реабілітація» може займати первинні посади згідно з Національним класифікатором України «Класифікатор професій» ДК 003:2010: 346 - Соціальний працівник; 3460 - Фахівець з вирішення конфліктів (побутова сфера); 2340 - Педагог соціальний; 2446.2 - Професіонали в галузі соціального захисту населення; 24768 - Фахівець із соціальної роботи; 24053 - Начальник відділу соціального розвитку.
Подальше навчання	Особа, яка здобула вищу освіту другого (магістерського) рівня, має право продовжити навчання за третім (доктор філософії) рівнем.

5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання; персоналізований підхід до кожного студента; зорієнтованість на вирішенні індивідуальної навчальної проблеми. Організаційні форми: лекції, семінари, індивідуальні заняття, самостійна робота, практична робота.
Оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за чотирибальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-рівневою шкалою (зараховано / не зараховано), 100-бальною шкалою. Форми контролю: поточний, проміжний (модульний), підсумковий (семестровий), захист практик, комплексний кваліфікаційний екзамен, захист кваліфікаційної роботи.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 2. Здатність розробляти і управляти проектами. ЗК 3. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні. ЗК 4. Здатність до усного і письмового професійного спілкування іноземною мовою. ЗК 5. Здатність проведення наукових і прикладних досліджень на професійному рівні. ЗК 6. Здатність ініціювати, планувати та управляти змінами для вдосконалення існуючих та розроблення нових соціальних систем.

	<p>ЗК 7. Здатність фахово аналізувати інформацію, оцінювати повноту та можливості її використання.</p> <p>ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність).</p> <p>ЗК 9. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.</p> <p>ЗК 10. Здатність управляти різнобічною комунікацією.</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК 1. Здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук стосовно до завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи.</p> <p>ФК 2. Здатність планувати та здійснювати наукові комплексні дослідження з метою виявлення й аналізу соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.</p> <p>ФК 3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації.</p> <p>ФК 4. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи.</p> <p>ФК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства.</p> <p>ФК 6. Здатність оцінювати процес і результат виконаної роботи, розробляти та впроваджувати програми забезпечення якості соціальних послуг.</p> <p>ФК 7. Здатність до професійної рефлексії.</p> <p>ФК 8. Здатність до ініціювання та просування соціальних змін, спрямованих на покращення соціального добробуту.</p> <p>ФК 9. Здатність організовувати спільну діяльність, ініціювати командування, сприяти згуртуванню та груповій мотивації, фасилітувати процеси прийняття групових рішень.</p> <p>ФК 10. Здатність сприяти набуванню й удосконаленню фахівцями та нефахівцями спеціальних знань і навичок у сфері соціальної роботи.</p> <p>ФК 11. Здатність до розроблення та управління соціальними проектами.</p> <p>ФК 12. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій.</p> <p>ФК 13. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи.</p> <p>ФК 14. Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, ініціювання пропозицій і рекомендацій стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи.</p> <p>ФК 15. Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві.</p> <p>ФК 16. Здатність упроваджувати ефективний менеджмент організації у сфері соціальної роботи.</p>

7 – Програмні результати навчання

Програмні результати навчання (ПРН)	<p>ПРН 1. Знання видів, форм та класифікації управлінських рішень.</p> <p>ПРН 2. Знання методів підготовки та обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПРН 3. Знання техніки організації робочого місця.</p> <p>ПРН 4. Знання етики, правил забезпечення охайності робочого місця.</p> <p>ПРН 5. Знання про сучасні погляди на визначення індивідуального та громадського здоров'я.</p> <p>ПРН 6. Розуміння демографічних проблем України як інтегрального показника стану громадського здоров'я.</p> <p>ПРН 7. Знання особистісних та соціальних засад збереження та зміцнення індивідуального здоров'я.</p> <p>ПРН 8. Знання методів роботи з науковою інформацією зі спеціальних літературних джерел та мережі Інтернет.</p> <p>ПРН 9. Розуміння основних документів Європейської кредитно-транспортної системи навчання, механізми адаптації законодавства України до законодавства ЄС.</p> <p>ПРН 10. Базові знання в галузі інформатики й сучасних інформаційних технологій; уміння працювати в Internet</p> <p>ПРН 11. Сучасні уявлення про специфіку педагогіки та психології вищої школи як науки та галузі професійної діяльності.</p> <p>ПРН 12. Базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до естетичних цінностей, знання вітчизняної історії, економіки й права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності.</p> <p>ПРН 13. Сучасні уявлення про основні законодавчі положення соціальної політики молоді.</p> <p>ПРН 14. Володіння уявленням про сучасні проектувальні інноваційні технології.</p> <p>ПРН 15. Здатність застосовувати професійні компетенції в процесі викладання галузі соціальної педагогіки.</p> <p>ПРН 16. Володіння методикою соціально-виховної діяльності.</p> <p>ПРН 17. Досконалі професійно-орієнтовані загальнотеоретичні знання з фаху.</p> <p>ПРН 18. Сучасні уявлення про концепції гуманітарних та суспільних наук та методики цих наук у різних сферах викладацької і науково-дослідницької діяльності.</p> <p>ПРН 19. Сучасні уявлення про концепції гуманітарних та суспільних наук та методики цих наук у різних сферах викладацької і науково-дослідницької діяльності.</p> <p>ПРН 20. Сучасні уявлення про концепції гуманітарних та суспільних наук та методики цих наук у різних сферах викладацької і науково-дослідницької діяльності.</p> <p>ПРН 21. Сучасні уявлення про національні та культурні особливості країни.</p> <p>ПРН 22. Сучасні уявлення про соціально-психологічні еталони, стандарти, стереотипи поведінки особистості.</p> <p>ПРН 23. Здатність користуватися науковою літературою, аналізувати стан проблем з питань своєї спеціальності.</p> <p>ПРН 24. Сучасні уявлення про методику проведення експериментів у галузі педагогіки, психології, соціальної педагогіки та дидактики викладання.</p> <p>ПРН 25. Професійно профільовані знання педагогіки співробітництва.</p>
--	--

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними працівниками, які мають науковий ступінь та/або вчене звання, складає понад 50% від загальної кількості годин (які мають науковий ступінь)
-----------------------------	---

	доктора наук або вчене звання професора – понад 10%); науково-педагогічних працівників, які є визнаними професіоналами з досвідом практичної роботи за фахом – понад 10%
Матеріально-технічне забезпечення	Забезпеченість аудиторним фондом, комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, необхідними для виконання навчальних планів; мінімальний відсоток кількості аудиторій з мультимедійним обладнанням відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності. Наявність соціально-побутової інфраструктури: бібліотеки, у тому числі читального залу; пунктів харчування актового залу; спортивного залу; спортивних майданчиків; медичного пункту. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком – 100%
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Інформаційне забезпечення: бібліотечний ресурс (фахова література, вітчизняні та закордонні фахові періодичні видання, в тому числі в електронному вигляді), електронний репозитарій, доступ до баз даних періодичних наукових видань, наявність веб-сайту ІДГУ, наявність електронного ресурсу Google Suite for Education. Навчально-методичне забезпечення: опис освітньої програми, початковий план, робочий навчальний план, робочі програми, комплекси навчально-методичного забезпечення, навчальні матеріали з кожної дисципліни навчального плану, програми практичної підготовки, робочі програм практик, методичні матеріали для проведення атестації здобувачів
<i>9 – Академічна мобільність</i>	
Національна кредитна мобільність	Підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників у вітчизняних ВНЗ
Міжнародна кредитна мобільність	Universitatea Dunarea de Jos (Галац, Румунія) – угоди щодо семестрового академічного обміну, проведення спільного (паралельного) навчання і видачі дипломів, стажування науково-педагогічних працівників
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Наявна можливість для фізичних осіб

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1.	Методологія та організація наукових досліджень	4	залік
ОК 2.	Психологія та педагогіка вищої школи	5	іспит
ОК 3.	Методика викладання соціономічних дисциплін	5	іспит
ОК 4.	Корпоративна культура фахівця соціальних закладів	5	іспит
ОК 5.	Соціальна робота в Україні	5	іспит
ОК 6.	Науково-педагогічна практика	6	захист
ОК 7.	Науково-дослідна практика з підготовкою кваліфікаційної роботи	15	захист
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		45	
Вибіркові компоненти ОП			
<i>Вибірковий блок 1 (за вільним вибором факультету)</i>			
ВБ 1.1	Методи і моделі соціальної роботи в громаді	6	іспит
ВБ 1.2	Технологія професійного спілкування фахівця	5	залік

	соціономічної сфери		
ВБ 1.3	Технологізація волонтерського руху в Україні і за рубежом	5	іспит
ВБ 1.4	Супервізорство як соціально-педагогічна проблема сучасності	5	іспит
<i>Вибірковий блок 2 (за вільним вибором студентів)*</i>			
ВБ 2.1.	Україна в системі міжнародних відносин / Європейська інтеграція: історія та сучасність	3	залік
ВБ 2.2.	Превентивна педагогіка / Гендерна педагогіка	3	залік
ВБ 2.3.	Інноваційні методи в соціальній роботі /Актуальні соціально-педагогічні проблеми професійної соціалізації	3	залік
ВБ 2.4.	Форма соціальної роботи в групах самопомоги /Соціальна педагогіка в постатях	3	залік
ВБ 2.5.	Супервізорство як соціально-педагогічна проблема сучасності/ Технології збереження в соціальній сфері	3	залік
ВБ 2.6.	Соціальний проект Тьюнінг: гармонізація освітніх послуг /Сімейна терапія як комплексна модель соціальної роботи	3	залік
ВБ 2.7.	Технологізація волонтерського руху в Україні і за рубежом / Вулична соціальна робота	3	залік
ВБ 2.8.	Організація і методи соціально-педагогічного тренінгу / Педагогічні основи міжкультурної компетентності	3	залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		45	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

*Переліки дисциплін вільного вибору студентів затверджуються щорічно рішенням вченої ради факультету.

2.1. Форма атестації здобувачів

Атестація здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи та атестаційного екзамену з соціальної роботи, соціальної педагогіки. З метою атестації здобувачів вищої освіти створюється Атестаційна комісія, діяльність якої регламентується «Положенням про порядок створення та організацію роботи Атестаційної комісії в ІДГУ» (рішення вченої ради ІДГУ від 26.02.2015 р., протокол №5). Атестаційний екзамен включає програмні питання, які визначають рівень засвоєння фахових компетентностей.

Кваліфікаційною роботою є робота магістра, що виконується на завершальному етапі здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти для встановлення відповідності набутих результатів навчання (компетентностей) вимогам стандартів вищої освіти. Вимоги до написання кваліфікаційних робіт, порядок її виконання та захисту визначено в «Положенні про кваліфікаційні роботи в ІДГУ» (рішення вченої ради ІДГУ від 26.11.2015 р., протокол №4). Деталізація вимог до кваліфікаційної роботи регламентується методичними рекомендаціями кафедри. Для запобігання академічного плагіату кваліфікаційні роботи розміщуються на електронному репозиторії вищого навчального закладу та проходять комп'ютерну перевірку на наявність плагіату.

Керівник програми чи еквівалентна посада

Гарант освітньої програми – кандидат педагогічних наук, доцент Фурдуй Світлана Борисівна.

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОКРЕМІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Обов'язкові компоненти

Методологія та організація наукових досліджень

1. КОД: ОК 1.

2. РІК НАВЧАННЯ: 1

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: доц. Запорожченко О. В.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: креативність, здатність до системного мислення; адаптивність і комунікабельність; наполегливість у досягненні мети; розуміння системи знань про соціальну дійсність і про себе, а також системи складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях, які дозволяють швидко і адекватно адаптуватися; базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до естетичних цінностей, знання вітчизняної історії, економіки й права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й умінь їх використовувати в професійній і соціальній діяльності; здатність аналізувати, синтезувати, порівнювати і співставляти, систематизувати, узагальнювати, генерувати ідеї, набувати нові знання; дослідницькі навички; здатність до реалізації професійних знань; здатності спостерігати за новим досвідом та вміти в подальшому правильно його застосовувати у певних ситуаціях; володіння методами аналізу й синтезу; здатність знаходити й опрацьовувати інформацію; володіння інформаційними засобами і технологіями; здатність приєднувати нові знання до вже існуючих та застосовувати нові отримані знання під час самостійної та індивідуальної роботи з науковою та навчальною літературою; володіння інформаційно-комунікативними технологіями, методами класифікації, опису, спостереження; здатність користуватися науковою літературою, аналізувати стан проблем з питань своєї спеціальності; сучасні уявлення про методіку проведення експериментів у галузі педагогіки, психології, соціальної педагогіки та дидактики викладання.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: – сутність наукового дослідження; – методи аналізу літературних та інших інформаційних джерел, – способи подання наукової інформації; – методи отримання вихідних даних у науковому дослідженні, спостереження, експерименту; – методи логічної та математичної обробки даних; – методи генерування нових ідей; – правила написання наукової праці та підготовки її до публікації.

вміти: – визначити і вірно сформулювати мету наукової роботи та її задачі; – подавати наукову інформацію у різних формах; – спланувати і здійснити вибіркове обстеження і опитування; – застосувати на практиці методи логічного і математичного аналізу даних; – скласти структурно-логічну схему наукової праці; – визначити практичний ефект від розроблених пропозицій; – скласти доповідь, тези доповіді, написати статтю.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Методика викладання соціономічних дисциплін

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Тема: Методологія наукового дослідження. Поняття методології. Загальнофілософські питання наукової методології та методів наукового пізнання. Функції методології. Наукова методологія та її роль у пізнанні суспільних явищ. Взаємозв'язок предмета і методу наукового дослідження. Структура методології наукових досліджень. Основні філософські підходи до вивчення суспільних явищ. Методологічні принципи історизму, всебічності і комплексності. Термінологічний аналіз та метод операціоналізації понять. Системний підхід. Структурно-функціональний підхід. Системно-діяльнісний підхід. Синергетичний підхід. Інформаційний підхід. Культурологічний підхід. Конкретнонаукова методологія. Міждисциплінарна методологія.

Плюралізм методологій. Методологія документознавчої науки і методологія документознавчої практики: їх співвідношення. Необхідність методологічної підготовки спеціалістів документознавчого профілю.

Тема: Методика наукової творчості. Поняття методу. Методика. Класифікація методів дослідження. Загальні й спеціальні методи. Спостереження. Порівняння. Вимірювання. Експеримент. Опитування. Метод експертних оцінок. Кореляційний аналіз. Факторний аналіз. Метод імплікаційних шкал. Контент-аналіз. Абстрагування. Метод аналізу і синтезу. Емпіричний аналіз. Індукція й дедукція. Формалізація. Логіка досліджень. Закони логіки. Аргументування. Спростування. Методи емпіричного дослідження. Методи, що застосовуються на емпіричному та теоретичному рівнях досліджень. Методи теоретичних досліджень.

Тема: Інформаційна база наукових досліджень. Роль і функції інформації в наукових дослідженнях. Поняття та класифікація інформаційного забезпечення наукових досліджень. Поняття інформаційного ресурсу. Поняття «інформаційний пошук» та його етапи. Наукові факти та їх роль у науковому дослідженні. Структура та призначення наукових документів. Класифікація наукових документів та їх використання у науково-дослідному процесі. Наукові видання та їх класифікація. Науково-технічна патентна інформація. Пошук інформації в мережі Інтернет. Формування інформаційної бази дослідження.

Тема: Зібрання, обробка та аналіз матеріалів дослідження. Організація роботи з емпіричними та науково-теоретичними даними. Пошук джерельної бази дослідження. Специфіка джерел документознавчих досліджень. Система джерел наукової інформації: бібліотечні фонди, архівні фонди. Організація роботи з науковими джерелами. Відбір джерельної бази наукового дослідження. Робота з періодичними виданнями. Складання власної картотеки наукових джерел. Робота з друкованими джерелами. Електронні засоби пошуку інформації. Вивчення змісту і структури джерел, визначення і відбір інформації. Форми та види запису: конспект, тези, план, цитування, термінологічний словник. Основні правила посилання і цитування. Облік, оформлення, систематизація та класифікація відібраного матеріалу. Вибір об'єкта обстеження та визначення системи показників, що підлягають збору в процесі спостереження. Організація збору і документальне оформлення інформації. Порядок обробки інформації в документознавчих дослідженнях. Проведення аналітичної роботи в науково-дослідному процесі. АСУ обробки інформації на ЕОМ та застосування їх у наукових дослідженнях.

Тема: Зміст і етапи науково-дослідної роботи. Процес наукового дослідження та його характеристика. Організація і послідовність проведення наукових досліджень. Постановка і формулювання наукової проблеми. Наукова проблема та обґрунтування теми дослідження. Критерії вибору теми наукового дослідження, порядок її конкретизації і затвердження. Висунення і обґрунтування наукової гіпотези. Сутність наукової теорії. Формування пропозицій. Особливості емпіричного та теоретичного рівнів наукового дослідження. Бібліотека – інтелектуальний центр наукових досліджень. Бібліографічний пошук у каталогах і картотеках: систематичний каталог, алфавітно-предметний покажчик, алфавітний каталог, предметний каталог. Структура і організація наукової бібліографії. Дослідна і завершальна стадії науково-дослідного процесу.

Тема: Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження. Сутність і завдання магістерської роботи. Вимоги до магістерської роботи. Технологія підготовки магістерської роботи. Визначення об'єкта і предмета дослідження, актуальності дослідження, формулювання теми дослідження, мети і завдань дослідження. Визначення структури наукового дослідження. Аналіз стану наукового дослідження обраної тематики та визначення ступеня наукової новизни запропонованого вирішення проблеми. Визначення наукової та практичної значущості отриманих результатів дослідження.

Тема: Оформлення і захист магістерської роботи. Загальний зміст магістерської роботи та вимоги до її оформлення. Правила подання текстового матеріалу. Правила подання ілюстрацій, таблиць і формул. Оформлення посилань і цитування. Додатки.

Типові помилки у написанні та оформленні магістерської роботи. Захист магістерської роботи.

Тема: Оформлення та впровадження результатів наукового дослідження. Форми наукових праць: доповідь, реферат, тези доповідей, наукові статті, монографії, дисертації. Випускна кваліфікаційна (бакалаврська, магістерська, дипломна) робота. Анотація. Рецензія. Загальні вимоги щодо написання наукового твору. Етапи підготовки наукового твору: визначення структури і складання плану, відбір джерельної бази, викладення змісту, редагування. Структура наукового твору: зміст, заголовок, анотація, передмова (вступ), основний текст, післямова (висновки), список використаних джерел, додатки та їх зміст. Особливості написання наукових статей та монографій. Методичні прийоми викладу наукового матеріалу. Техніка написання тексту. Формулювання задуму. Опрацювання рукопису. Перевірка правильності оформлення рукопису. Важливість грамотності тексту і літературна правка. Впровадження результатів завершених наукових досліджень. Ефективність результатів наукових досліджень, їх критерії та оцінка.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Артемчик Г. І., Курило В. М., Кочерган М. П. Методика організації науково-дослідної роботи. – К., 2000.
2. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К.: АБУ, 2002.
3. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / М-во освіти і науки України: під наук. ред. В. О. Дроздова. – К.: Професіонал, 2007.
4. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень: Навчальний посібник для студентів вчз. – К.: Кондор, 2006.
5. Пилипчук М. І. Основи наукових досліджень: підручник / М-во освіти і науки України. – К.: Знання, 2007.
6. Пилюшенко В. Л., Шкрабак І. В. Методология и организация научного исследования : Учебное пособие. – Донецк, ДонГАУ, 2001.
7. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень: Підручник.–К.: Знання, 2007.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ (за наявності).

Педагогіка та психологія вищої школи

1. КОД: ОК 2.

2. РІК НАВЧАННЯ: 1

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: д. пед. н., проф. Кічук Н.В., к.псих.н., доц. Кічук А.В.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: креативність, здатність до системного мислення; адаптивність і комунікабельність; наполегливість у досягненні мети; розуміння системи знань про соціальну дійсність і про себе, а також системи складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях, які дозволяють швидко і адекватно адаптуватися; базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до естетичних цінностей, знання вітчизняної історії, економіки й права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й умінь їх використовувати в професійній і соціальній діяльності; сучасні уявлення про специфіку педагогіки та психології вищої школи як науки та галузі професійної діяльності; здатність аналізувати, синтезувати, порівнювати і співставляти, систематизувати, узагальнювати, генерувати ідеї, набувати нові знання; дослідницькі навички; здатність до реалізації професійних знань; здатності спостерігати за новим досвідом та вміти в подальшому правильно його застосовувати у певних ситуаціях;

володіння методами аналізу й синтезу; здатність знаходити й опрацьовувати інформацію; володіння інформаційними засобами і технологіями.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: специфіку педагогіки та психології вищої школи як науки та галузі професійної діяльності; понятійно-категоріальний апарат інтегрованого навчального курсу; принципи, методи, форми організації педагогічного процесу та науково-педагогічної діяльності у ВНЗ; сучасний стан і перспективи розвитку системи вищої освіти в Україні; специфіку застосування новітніх технологій навчання у вищій школі; особливості управлінської діяльності у ВНЗ; психологічні закономірності і психологічні умови підвищення ефективності організації процесу навчання і виховання у вищій школі; психолого-педагогічні основи діяльності основних підрозділів вищого навчального закладу; форми та методи організації навчально-виховної роботи у вищій школі України і Європейському освітньому просторі, основні методи профорієнтації студентів; психолого-педагогічний зміст навчальної та пізнавальної діяльності студентів, методи і форми активізації самостійного наукового пошуку студентів; психолого-педагогічні характеристики педагогічної майстерності викладача; вікові особливості студентського віку, основні компоненти структури особистості студента, його ціннісно-мотиваційну систему, будову та закономірності формування і прояву Я-концепції студента; психологічні особистісні якості викладача ВНЗ і професійні вимоги до нього.

вміти: проектувати елементи навчального процесу, зокрема навчальну програму, лекцію, тести тощо та оцінювати якість навчального процесу; організовувати навчальну діяльність студентів, активізувати їх самостійну роботу та наукову творчість; готувати, організовувати й проводити на високому рівні лекції, практичні та семінарські заняття, застосовувати сучасні освітні технології, добирати оптимальні форми та методи педагогічної діяльності, керувати процесом особистісного розвитку студентів, стимулювати самостійну роботу студентів; забезпечувати управління ВНЗ; використовувати педагогічний досвід зарубіжних вищих навчальних закладів; організовувати виховну роботу зі студентами; здійснювати саморозвиток, самоосвіту, самовиховання, самоорганізацію; аналізувати сучасний стан і головні тенденції розвитку освіти в Україні і за рубежом, шляхи інтеграції системи вітчизняної освіти в європейську і світову освітню систему.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Технологія професійного спілкування фахівця соціономічної сфери.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Тема: Загальні основи педагогіки вищої школи як науки та навчальної дисципліни. Вища освіта України. Система вищої освіти в Україні та управління нею. Загальні основи організації процесу навчання і виховання студентів у вищому навчальному закладі. Дидактика вищої школи. Зміст освіти у вищих навчальних закладах. Теоретичні основи процесу навчання у вищій школі. Форми організації навчання та навчального процесу у вищій школі. Сучасні технології навчання у вищій школі. Контроль навчальної діяльності студентів у вищій школі та оцінювання її результатів. Виховання студентської молоді у вищому навчальному закладі.

Тема: Психологія вищої школи як наука і навчальна дисципліна. Психологічна характеристика суб'єктів педагогічного процесу у вищій школі. Студент як об'єкт і суб'єкт навчально-професійної діяльності у вищому навчальному закладі. Студентство як соціальна група та її психологічні особливості. Викладач як суб'єкт управління навчально-професійною діяльністю у вищому навчальному закладі. Психологічні засади організації процесу навчання і виховання у вищій школі. Становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою у навчально-професійній діяльності. Психологічний аналіз учіння студентів.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Братковський М.Л. Психологія: навч. посіб. / М.Л. Братковський.– Донецьк: ВІК, 2010, - 311с.

2. Бондарчук Е.И., Бондарчук Л.И. Основы психологии и педагогики: Курс лекций. – 2-е изд., перераб. и доп. - .: МАУП, 2001. – 168 с.
3. Бурега В.В., Психологія в активних методах навчання: навч.-метод. посіб./В.В. Бурега, О.К.Любчук.– Донецьк: ДонДУУ, 2005. – 99 с.
4. Вітвицька С.С. Основы педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. – К.: Центр навчальної літератури, 2003.- 316 .
5. Загальні аспекти структурно-змістовного формування стандартів вищої школи // Антоненко Г.Я., Петренко В.Л., Салов В.О., Сухарніков Ю.В. – К.: Міністерство освіти України, 1998. – 121 с.
6. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи. Навчальний посібник /А.І. Кузьмінський. К.: Знання, 2005.- 486 с.
7. Навчальний процес у вищій школі: Навчальний посібник // За ред. Академіка АПН України О.Г. Мороза. – К.: НПУ ім. П.М. Драгоманова, 2001. – 337 с.
8. Палеха Ю.І., Герасимчук В.І., Шиян О.М. Основы психології та педагогіки: навч.-методич. посібник. – 2-ге вид. доп. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2002. – 164 с.
9. Палеха Ю.І., Водерацький Ю.В. Етика ділових стосунків. – К.: ЄУФІМБ, 1999. – 164 с.
10. Чернілевський Д.В., Томчук М.І. Педагогіка та психологія вищої школи // Навч. посібн. - Вінниця: Вінн. соц.-екон. ін.-тут Ун-ту "Україна", 2006. - 402 с.
- 10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:** практичні заняття, самостійна робота
- 11. МОВА НАВЧАННЯ:** українська
- 12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ** (за наявності).

Методика викладання соціономічних дисциплін

- 1. КОД:** ОК 3.
- 2. РІК НАВЧАННЯ:** 1
- 3. СЕМЕСТР:** 2
- 4. ЛЕКТОР:** доц. Фурдуй С.Б.
- 5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:** креативність, здатність до системного мислення; адаптивність і комунікабельність; наполегливість у досягненні мети; розуміння системи знань про соціальну дійсність і про себе, а також системи складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях, які дозволяють швидко і адекватно адаптуватися; базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до естетичних цінностей, знання вітчизняної історії, економіки й права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності; здатність аналізувати, синтезувати, порівнювати і співставляти, систематизувати, узагальнювати, генерувати ідеї, набувати нові знання; дослідницькі навички; здатність до реалізації професійних знань; здатності спостерігати за новим досвідом та вміти в подальшому правильно його застосовувати у певних ситуаціях; володіння методами аналізу й синтезу; здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою; здатність знаходити й опрацьовувати інформацію; володіння інформаційними засобами і технологіями; здатність приєднувати нові знання до вже існуючих та застосовувати нові отримані знання під час самостійної та індивідуальної роботи з науковою та навчальною літературою; володіння інформаційно-комунікативними технологіями, методами класифікації, опису, спостереження; здатність користуватися науковою літературою, аналізувати стан проблем з питань своєї спеціальності; сучасні уявлення про методiku проведення експериментів у галузі педагогіки, психології, соціальної педагогіки та дидактики викладання; сучасні уявлення про концепції гуманітарних та суспільних наук та методики цих наук у різних сферах викладацької і науково-дослідницької діяльності.
- 6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:**

знати: методологічні основи сучасної методики викладання у вищій школі та методи педагогічного впливу на особу студента; форми, види, методи і засоби організації навчально-виховного процесу у ВНЗ; особливості діяльності, педагогічну культуру викладача вищої школи; теоретичні засади навчально-виховного процесу у ВНЗ; форми, види, методи і засоби навчання у вищій школі; принципи управління вищим навчальним закладом; особливості педагогічної комунікації між викладачем і студентом.

вміти: застосовувати сучасні методики викладання у вищій школі під час практичної діяльності; виявляти особистісні, творчі підходи та професійні методи педагогічного впливу на студента; виявляти особистісні особливості діяльності педагогічної культури викладача вищої школи; застосовувати особливості педагогічної комунікації між викладачем і студентом.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Супервізорство як соціально-педагогічна проблема сучасності.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Тема: Моделі професійної підготовки соціальних педагогів. Вітчизняні моделі професійної підготовки соціальних педагогів. Зарубіжні моделі професійної підготовки соціальних педагогів.

Тема: Лекція у вищій школі: технологія і техніка підготовки і проведення. Традиційні форми та методи навчання у вищій школі. Технологія і техніка підготовки і проведення лекції у вищій школі. Види проведення лекції у вищій школі.

Тема: Методи навчально-виховного процесу в сучасній вищій школі. Методи навчально-виховної роботи в професійній підготовці майбутніх фахівців соціальної сфери. Інтерактивні методи навчання. Тренінг як форма проведення навчальних занять. Дискусійні форми організації навчальних занять. Практичні заняття як форма навчально-виховного процесу у підготовці майбутнього фахівця соціальної сфери. Специфіка соціально-виховної роботи з майбутніми фахівцями соціальної сфери. Фактори впливу соціально-виховної роботи з майбутніми фахівцями соціальної сфери.

Тема: Соціально-виховне середовище вищого навчального закладу. Освітній простір в процесі соціалізації особистості. Умови ефективної організації професійно-орієнтованої практики майбутніх фахівців соціальної сфери. Значення і завдання професійно-орієнтованої практики. Джерела самостійної роботи студентів. Зміст вузівської підготовки фахівця з соціальної роботи.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Авдєєнко А.П. Інтенсифікація навчального процесу та організація самостійної роботи студентів /А.П.Авдєєнко, Л.В.Дементій, О.Є.Поляков; /Проблеми освіти. – К.-2001.-Вип.24. – С. 108-111
2. Войнола Р.Х. Методика викладання дисциплін соціально-педагогічного циклу: Навч. посіб. / Р.Х. Войнола. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 140 с.
3. Гончаренко О. М. Права людини в Україні: навч. посіб. / О.М.Гончаренко. – К.: Знання, 2008. – 207 с.
4. Заверико Н.В. Соціальна педагогіка: Навчальний посібник / Н.В. Заверико. – К.: Видавничий дім «Слово», 2011. – 240 с.
5. Лукашевич М.П. Соціальна робота (теорія і практика): Підручник / М.П. Лукашевич, Т.В. Семигіна. – К.: Каравела, 2011. – 368 с.
6. Комунікативна професійна компетентність як умова взаємодії соціального працівника з клієнтом : навч.-метод. посіб. / [Капська А. Й., Долинська Л. В., Карпенко О. Г., Филипчук В. С.]; за ред. А. Й. Капської. — К. : ДЦССМ, 2003. — С. 4–12.
7. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи. – К.: Знання, 2009. – 387 с.
8. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. Навчальний посібник. - К.: ЧП, 2007. – 211 с.
9. Соціальна педагогіка: підручник. 4-те вид. виправ. та доп. / За ред. проф. А.Й. Капської. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 488 с.
10. Слєпкань З. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. /З.Слєпкань – К., 2000.

- 10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:** лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
- 11. МОВА НАВЧАННЯ:** українська
- 12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ** (за наявності).

Корпоративна культура фахівця соціальних закладів

1. КОД: ОК 4.

2. РІК НАВЧАННЯ: 1

3. СЕМЕСТР: 2

4. ЛЕКТОР: д. пед. н., проф. Рашидов С.Ф.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей; розуміння необхідності та дотримання норм здорового способу життя; креативність, здатність до системного мислення; адаптивність і комунікабельність; наполегливість у досягненні мети; розуміння системи знань про соціальну дійсність і про себе, а також системи складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях, які дозволяють швидко і адекватно адаптуватися; базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до естетичних цінностей, знання вітчизняної історії, економіки й права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності; здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою; здатність аналізувати, синтезувати, порівнювати і співставляти, систематизувати, узагальнювати, генерувати ідеї, набувати нові знання; дослідницькі навички; здатність до реалізації професійних знань; здатності спостерігати за новим досвідом та вміння в подальшому правильно його застосовувати у певних ситуаціях; володіння методами аналізу й синтезу; здатність знаходити й опрацьовувати інформацію; володіння інформаційними засобами і технологіями; професійно профільовані знання педагогіки співробітництва; здатність використовувати професійно профільовані знання в галузі соціальної роботи; здатність використовувати знання, уміння, навички в галузі теорії й практики дослідження соціально-педагогічної діяльності.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: сучасні уявлення про соціально-психологічні еталони, стандарти, стереотипи поведінки особистості; сучасні уявлення про національні та культурні особливості країни; володіння уявленнями про сучасні проєктувальні інноваційні технології; мати систему знань про соціальну дійсність і про себе, а також системи складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях, які дозволяють швидко і адекватно адаптуватися;

вміти: здатність ефективно діяти у відповідності з вимогами справи, методично організовано і самостійно розв'язувати задачі і проблеми, а також оцінювати результати своєї діяльності; здатність до ділової комунікації у професійній сфері, знання основ ділового спілкування, навички роботи в команді; здатність виконувати роль культурного посередника між своєю культурою і культурою країни, мова яких вивчається.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Супервізорство як соціально-педагогічна проблема сучасності.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Тема: Етика соціально-виховної роботи як складова підготовки фахівця соціальних закладів. Етика як наука про мораль. Об'єкт, предмет, мета та завдання курсу. Професійно-етична культура управління навчальним та соціальним закладом. Компоненти професійно-етичної культури фахівця соціальних закладів. Професійна етика та її особливості.

Тема: Корпоративна етика фахівця соціальних закладів. Причини етичної регламентації соціально-виховної роботи. Категорії етики фахівця соціальних закладів. Функції етики соціальної роботи та їх характеристика.

Тема: Стандарти поведінки фахівця соціальних закладів. Загальні стандарти етичної поведінки управлінця навчальним та соціальним закладом. Міжнародні принципи соціальної роботи. Міжнародні проблемні сфери роботи. Міжнародні етичні стандарти.

Тема: Етичні принципи соціальної роботи. Взаємозв'язок принципів педагогічної роботи. Морально-етичні принципи соціальної роботи як основні вимоги до поведінки фахівця соціальних закладів. Толерантність у діяльності фахівця соціальних закладів. “Декларація принципів толерантності”.

Тема: Етичний кодекс фахівця соціальних закладів. Етичні принципи діяльності фахівця соціальних закладів. Норми етичної поведінки фахівця соціальних закладів. Етична поведінка стосовно професії. Етична поведінка стосовно колег. Етична поведінка стосовно клієнтів. Етична поведінка стосовно взаємодіючих організацій.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи України // Соціальна політика і соціальна робота. – 2003. – № 1. – С. 16 – 22.
2. Лукас Д., Васильченко О. Етичні принципи та цінності соціальної роботи // Соціальна робота в Україні: перші кроки / За ред. Полтавця В. І. – К.: КМ Академія, 2000. – С. 33 – 34.
4. Медведева Г.П. Этика социальной работы: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. Изд. центр ВЛАДОС, 2002. – 208 с. – С. 3 – 13, 44 – 60.
6. Обучение социальной работе: преемственность и инновации / Под ред. Ш. Рамон, Р. Сари. – М., 1996. – С. 9 – 10.
5. Харченко С. Я. Професійна етика соціального педагога : [навч.-метод. посіб.] / С. Я. Харченко, Н. П. Краснова, Л. П. Харченко. — Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2009. — С. 148 – 185.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ (за наявності).

Соціальна робота в Україні

1. КОД: ОК 5.

2. РІК НАВЧАННЯ: 1

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: доц. Замашкіна О.Д.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: розуміння системи знань про соціальну дійсність і про себе, а також системи складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях, які дозволяють швидко і адекватно адаптуватися; базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до естетичних цінностей, знання вітчизняної історії, економіки й права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й умінь їх використовувати в професійній і соціальній діяльності; здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою; здатність аналізувати, синтезувати, порівнювати і співставляти, систематизувати, узагальнювати, генерувати ідеї, набувати нові знання; дослідницькі навички; здатність до реалізації професійних знань; здатності спостерігати за новим досвідом та вміти в подальшому правильно його застосовувати у певних ситуаціях; володіння методами аналізу й синтезу; здатність знаходити й опрацьовувати інформацію; володіння інформаційними засобами і технологіями; професійно профільовані знання педагогіки співробітництва; здатність використовувати професійно профільовані знання в галузі соціальної роботи; здатність використовувати знання, уміння, навички в галузі теорії й практики дослідження соціально-педагогічної діяльності; досконалі професійно-орієнтовані загальнотеоретичні знання з фаху; сучасні уявлення про основні законодавчі положення соціальної політики молоді.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: предмет, мету та завдання дисципліни; теоретичні засади соціальної роботи; зміст та організацію соціальної роботи з урахуванням категорій клієнтів, основні напрями, методи і форми роботи; аспекти управління соціальною роботою; технології соціальної роботи з різними категоріями клієнтів; вимоги до соціального працівника як особистості та професіонала

вміти: аналізувати соціальну політику держави; визначати основні напрями соціальної політики держави; розрізняти спільне і відмінне між соціальною політикою і соціальною роботою; працювати з різними категоріями клієнтів, застосовуючи відповідні напрями, методи, технології і форми роботи.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Технологізація волонтерського руху в Україні і за рубежом.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Тема: Соціальна робота як вид суспільної діяльності та навчальна дисципліна. Історія розвитку соціальної роботи в Україні. Поняття соціальна робота. Суб'єкти та об'єкти соціальної роботи. Функції соціальної роботи. Рівні соціальної роботи. Міждисциплінарні зв'язки. Історія розвитку соціальної роботи в Україні.

Тема: Основні поняття і категорії соціальної роботи. Закономірності та принципи соціальної роботи. Понятійний апарат науки. Групи понять соціальної роботи. Категорії соціальної роботи. Соціальне управління як тип і функція загального управління. Менеджмент соціальної роботи. Організація в менеджменті соціальної роботи. Моделі та методи взаємозв'язку об'єктів і суб'єктів менеджменту.

Тема: Закономірності та принципи соціальної роботи. Нормативно-правова база соціальної роботи. Сутність закономірностей соціальної роботи. Основні групи принципів соціальної роботи. Нормативно-правові джерела соціальної роботи. Основні форми права. Норми моралі та права. Нормативно-правові основи соціальної роботи.

Тема: Характеристика категорій клієнтів соціальної роботи. Методи та форми соціальної роботи. Клієнт соціальної роботи. Об'єкт соціальної роботи. Підходи до вивчення особистості клієнта. Типологія клієнта. Поняття методу соціальної роботи. Класифікаційні ознаки групування соціальних технологій. Спеціальні методи соціальної роботи.

Тема: Соціальна робота з клієнтами різного віку. Проблема вікової типології в соціальній роботі. Соціальна робота з дітьми.

Дитинство молодшого школяра. Соціальна робота з молоддю. Соціальна робота з людьми зрілого віку. Соціальна робота з людьми літнього віку.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Горілий А.Г. Історія соціальної роботи в Україні / А.Г. Горілий. – Тернопіль, 2007. – 68 с.
2. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери. – 2-ге видання / За заг. ред. проф. І.Д. Звереві. – Київ, Сімферополь: Універсум, 2013. – 536 с.
3. Лукашевич М.П. Соціальна робота (теорія і практика): Підручник / М.П. Лукашевич, Т.В. Семигіна. – К.: Каравела, 2011. – 368 с.
4. Соціальна робота з дітьми і молоддю (теоретико-методологічні аспекти) І.Д. Зверева, І.В. Козубовська, В.Ю. Керцман, О.П. Пічкарь / Ч. I — Ужгород: УжНУ, 2000. — 192 с.
5. Соціальна робота з дітьми і молоддю (теоретико-методологічні аспекти): Навч.-практ. посіб. для дистанц. навч. / І.Д. Зверева, І.В. Козубовська, В.Ю. Керцман, О.П. Пічкарь; Ужгород, нац. ун-т; Укр. асоціація соц. педагогів та спеціалістів з соціальної роботи. — Ужгород, 2000. — 190 с.
6. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. / І.Д. Зверева, О.В. Безпалько, О.І. Янкович, З.П. Бондаренко, Т.Л. Лях; Луган. держ. пед. ун-т ім. Тараса Шевченка; Християн, дит. фонд. — К.: Наук, світ, 2003. — 234 с.

7. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / І.Д. Зверева, О.В. Безпалько, О.І. Янкович, З.П. Бондаренко, Т.Л. Лях; Луган. держ. пед. ун-т ім. Тараса Шевченка; Християн, дит. фонд. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К.: ДЦССМ, 2004. — 266 с.
8. Пальчевський С. С. Соціальна педагогіка : навч. посіб. / Пальчевський С. С. — К. : Кондор, 2005. — 560 с.
- 10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:** лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
- 11. МОВА НАВЧАННЯ:** українська.
- 12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ** (за наявності).

Вибіркові компоненти

Методи і моделі соціальної роботи в громаді

1. КОД: ВБ 1.1.

2. РІК НАВЧАННЯ: 1

3. СЕМЕСТР: 2

4. ЛЕКТОР: доц. Фурдуй С.Б.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: розуміння системи знань про соціальну дійсність і про себе, а також системи складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях, які дозволяють швидко і адекватно адаптуватися; базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до естетичних цінностей, знання вітчизняної історії, економіки й права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності; здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою; здатність аналізувати, синтезувати, порівнювати і співставляти, систематизувати, узагальнювати, генерувати ідеї, набувати нові знання; дослідницькі навички; здатність до реалізації професійних знань; здатності спостерігати за новим досвідом та вміти в подальшому правильно його застосовувати у певних ситуаціях; володіння методами аналізу й синтезу; здатність знаходити й опрацьовувати інформацію; володіння інформаційними засобами і технологіями; професійно профільовані знання педагогіки співробітництва; здатність використовувати професійно профільовані знання в галузі соціальної роботи; здатність використовувати знання, уміння, навички в галузі теорії й практики дослідження соціально-педагогічної діяльності; досконалі професійно-орієнтовані загальнотеоретичні знання з фаху; сучасні уявлення про основні законодавчі положення соціальної політики молоді.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: сучасні підходи до становлення понятійно-категоріального апарату соціальної роботи в громаді; основні проблеми взаємозв'язку теорії та практики соціальної роботи в громаді; специфіку та проблеми впровадження інноваційних методів в практику соціальної роботи; послідовність актуалізації основних проблем соціальної роботи в громаді; конкретно-історичну і загальнонаукову обумовленість актуалізації проблем соціальної роботи в громаді; розвиток проблем соціальної роботи як розв'язання протиріч сучасної теорії соціальної роботи в громаді; особливості розвитку основних принципів організації соціальної роботи в різних сферах суспільного життя; основні сучасні тенденції та перспективи становлення професіоналізму в діяльності соціального працівника.

вміти: застосовувати основні терміни й поняття теорії соціальної роботи в громаді в професійній діяльності; визначати проблеми, протиріччя та шляхи їх розв'язання щодо діяльності в сфері надання соціальних послуг; оцінювати реальний стан та досвід в сфері надання соціальних послуг; розробляти та аналізувати кейс-ситуації, які відображають

реальний стан надання соціальних послуг; співвідносити принципи і проблеми основних теоретичних концепцій соціальної роботи з загальнонауковими принципами і концепціями; узагальнювати основні положення, головні принципи і проблеми практики соціальної роботи в межах різних теоретичних підходів; виявляти взаємозв'язок теорії і практики соціальної роботи при розв'язанні практичних ситуацій; надавати загальну наукову та критичну оцінку теоретичним моделям соціальної роботи в громаді щодо їх ефективної реалізації з певними категоріями клієнтів; надавати об'єктивну оцінку проблемам професійного становлення соціальних працівників; використовувати набуті методи, форми та технології соціальної роботи в громаді, які позитивно зарекомендували себе в практичній діяльності соціальних працівників.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Актуальні проблеми соціальної роботи.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Тема: Громада як соціалізуючий фактор у життєвому просторі особистості. Ознаки громади як соціальної системи. Громада як чинник соціалізації особистості. Функції громади. Модель життєздатної громади. Типологія громад. Поняття «територіальна громада». Секторна модель громади за Д. Боп. Сфери життєдіяльності громади. Передумови благополуччя громади.

Тема: Історична ретроспектива становлення та розвитку соціально-педагогічної роботи в громаді на теренах України. Братства як перші общини на слав'янській території. Своєрідність селянської громади. Церковні общини. Розвиток культурних товариств на початку 20 століття. Павлицька школа В. Сухомлинського як центр соціально-педагогічної роботи в громаді. Місце волонтерського руху в системі соціальної роботи з громадою.

Тема: Генеза соціальної роботи з дітьми і молоддю в громадах зарубіжних країн. Громадські центри в США. Молодіжні служби Великої Британії як осередки соціальної роботи в громаді. Центри Розвитку Громадського Виховання. Клубна діяльність в громадах Західної Європи. Громадські волонтерські об'єднання Канади. Соціалізуюча місія місцевих громад у Данії. Неурядові організації як центри соціальної роботи з громадою.

Тема: Сучасні підходи до організації соціально-педагогічної роботи в громаді. Узагальнена характеристика світових моделей організації соціальної роботи в громаді. Канадська модель соціальної роботи в громаді. Рівні соціально-педагогічної роботи в громаді. Соціальний паспорт громади. Підходи до вирішення соціальних проблем у громаді. Провідні моделі соціальної роботи в громаді. Розвиток ініціативності членів громад як соціальна проблема.

Тема: Концептуальні засади організації соціально-педагогічної роботи з дітьми та учнівською молоддю у територіальній громаді. Методи соціальної роботи щодо активізації громад. Стимулювання участі молоді в житті громади. Різновиди громадських ініціатив. Система соціально-педагогічної роботи з дітьми та учнівською молоддю у територіальній громаді.

Тема: Прикладні засади соціальної роботи у громаді. Діагностика потребово-проблемного поля членів громади. Методи і фази оцінки потреб общини. Самооцінка громадою своїх потреб. Сервісний підхід у соціальній роботі з громадою. Сектори влади у територіальній громаді. Технологія налагодження партнерства в громаді.

Тема: Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді. Теоретичні підходи до класифікації проектів. Внутрішні та зовнішні ресурси. Залучення фінансових ресурсів у роботу з територіальною громадою. Феномен соціального капіталу. Інституційні ресурси.

Тема: Волонтерство як важливий соціальний ресурс у роботі з общиною. Поняття про волонтерство. Соціальний капітал волонтерства. Особливості волонтерської діяльності в умовах громади. Види волонтерства в громаді: альтруїстичне, ринкове, ідейне, волонтерство на дозвіллі.

Тема: Організація соціально-педагогічної роботи в різних соціальних інституціях територіальної громади.

Соціально-педагогічна робота з дітьми та учнівською молоддю у загальноосвітніх закладах. Організація соціально-педагогічної роботи в системі центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Соціально-педагогічна підтримка різних категорій дітей та молоді в закладах соціального спрямування. Неурядові організації як суб'єкти соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю на місцевому рівні. Особливості соціально-педагогічної роботи з дітьми та учнівською молоддю у сільській громаді.

Тема: Соціальний проект як інноваційна технологія соціальної роботи в громаді. Інноваційні моделі соціально-педагогічної роботи з дітьми та учнівською молоддю. Типологія проектів. Життєвий цикл проекту. Фінансове обґрунтування проекту. Фандрейзингова стратегія.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Алексеєнко Т. Технології соціально-педагогічної роботи в територіальній громаді // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2004. - №2
2. Безпалько О.В. Соціальна робота в громаді: Навчальний посібник. – К., 2005. – 176 с.
3. Громада як осередок соціальної роботи з дітьми та сім'ями: Метод. матеріали для тренера / О.В. Безпалько та інші; Під заг. ред. І.Д. Зверевої. – К.: Наук. світ, 2004. – 69 с.
4. Демидова Т.Е. Социальная работа: теория и практика. – М.: Экон-Информ, 2003. – 246 с.
5. Ковчина І.М. Основи соціально-правового захисту особистості: Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «соціальний педагог». За заг. ред. докт. філос. наук, проф. А.О. Ярошенко. – К.: НПУ, 2011. – 365 с.
6. Ковчина І.М. Сучасні технології соціальної роботи за рубежом. Навчально-методичний посібник. / За заг. ред. А. Й. Капської. – К.: Логос, 2001. - 96 с.
7. Семигіна Т.В. Робота в громаді як складова діяльності соціального працівника // Соціальна політика і соціальна робота. – 2001. – № 4. – С. 61-71.
8. Семигіна Т.В. Робота в громаді: практика й політика. – К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2004. – 180 с.
9. Технологізація волонтерської роботи в сучасних умовах / За ред. А. Й. Капської. – К., 2001. – 203 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ (за наявності).

Технологія професійного спілкування фахівця соціономічної сфери

1. КОД: ВБ 1.2.

2. РІК НАВЧАННЯ: 1

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: доц. Фурдуй С.Б.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: креативність, здатність до системного мислення; адаптивність і комунікабельність; наполегливість у досягненні мети; розуміння системи знань про соціальну дійсність і про себе, а також системи складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях, які дозволяють швидко і адекватно адаптуватися; здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою; здатність аналізувати, синтезувати, порівнювати і співставляти, систематизувати, узагальнювати, генерувати ідеї, набувати нові знання; дослідницькі навички; розуміння системи знань про соціальну дійсність і про себе, а також системи складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях, які дозволяють швидко і адекватно адаптуватися; здатність до реалізації професійних знань; здатності спостерігати за новим досвідом та вміти в подальшому правильно його застосовувати у певних ситуаціях;

володіння методами аналізу й синтезу; здатність знаходити й опрацювати інформацію; володіння інформаційними засобами і технологіями; професійно профільовані знання педагогіки співробітництва; здатність використовувати професійно профільовані знання в галузі соціальної роботи; здатність використовувати знання, уміння, навички в галузі теорії й практики дослідження соціально-педагогічної діяльності; досконалі професійно-орієнтовані загальнотеоретичні знання з фаху; сучасні уявлення про основні законодавчі положення соціальної політики молоді.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: основні теоретичні підходи розуміння поняття «культура професійного спілкування фахівця соціономічної сфери» через знання стилів, видів, етапів професійного спілкування; шляхи ефективного впливу професійного спілкування на особистість чи колектив через методи і правила досягнення особистої ефективності, професійні та особистісні якості, постановки цілей і визначення пріоритетів у професійній діяльності; особливості проблем науки соціальної роботи в сучасних умовах.

вміти: проводити самоаналіз професійного спілкування за структурою педагогічного спілкування; використовувати професійно-профільовані знання у прийнятті компетентнісних рішень в процесі професійної діяльності; стимулювати свій власний розвиток здібностей для адаптації в умовах постійних змін, що відбуваються на професійному рівні.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Супервізорство як соціально-педагогічна проблема сучасності.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Тема: Професійне спілкування у структурі діяльності фахівця соціономічної сфери. Спілкування як основа соціально-педагогічної діяльності. Сутність педагогічного спілкування у процесі діяльності фахівця соціономічної сфери.

Тема: Структура педагогічного спілкування у діяльності фахівця соціономічної сфери. Етапи професійно-педагогічного спілкування у діяльності фахівця соціономічної сфери. Методи впливу на особистості у професійному спілкуванні фахівця соціономічної сфери.

Тема: Характеристика стилів педагогічного спілкування. Типи характеру соціально-педагогічного спілкування. Аналіз педагогічного процесу спілкування з досвіду науковців. Мистецтво педагогічного спілкування.

Тема: Педагогічний конфлікт і причини його виникнення. Поведінка фахівця соціономічної сфери в конфліктній ситуації. Технологія професійного самовиховання майбутнього фахівця соціономічної сфери.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології / І. М. Корнещук В. В. Технологічний підхід до формування професійної надійності майбутніх фахівців соціономістів / В. В. Корнещук // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. праць. - 2010. - № 8. - С. 229 - 234.
2. Гриньова М. В. Педагогічні технології: теорія та практика : навч.-метод. посіб. / за ред. проф. М. В. Гриньової. - Полтава : АСМІ, 2008. - 230 с.
3. Етика спілкування з сім'ями, де є діти та молодь з інвалідністю. Режим доступу : <http://www.ssm.kiev.ua/index.php/dopomoga/131-etukaspilkyvanniya.html>
4. Липский И. А. Педагогическое сопровождение развития личности: теоретические основания [Электронный ресурс] / Липский И. А. – Режим доступа: <http://www.auditorium.ru>.
5. Филипчук В.С. Спілкування як соціально-педагогічна взаємодія. – Чернівці, 2001.
6. Філоненко М. М. Психологія спілкування. Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 224 с.
7. Чмут Т.К., Чайка Г.Л. Етика ділового спілкування: Навч. посіб.- 6-те вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 230 с. (Вища освіта XXI століття).
8. Щербань П. Прикладна педагогіка. – К., 2001.

- 10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:** лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
- 11. МОВА НАВЧАННЯ:** українська
- 12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ** (за наявності).

Технологізація волонтерського руху в Україні і за рубежом

1. КОД: ВБ 1.3.

2. РІК НАВЧАННЯ: 1

3. СЕМЕСТР: 2

4. ЛЕКТОР: доц. Замашкіна О.Д.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: розуміння системи знань про соціальну дійсність і про себе, а також системи складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях, які дозволяють швидко і адекватно адаптуватися; базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до естетичних цінностей, знання вітчизняної історії, економіки й права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності; здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою; здатність аналізувати, синтезувати, порівнювати і співставляти, систематизувати, узагальнювати, генерувати ідеї, набувати нові знання; дослідницькі навички; здатність до реалізації професійних знань; здатності спостерігати за новим досвідом та вміти в подальшому правильно його застосовувати у певних ситуаціях; володіння методами аналізу й синтезу; здатність знаходити й опрацьовувати інформацію; володіння інформаційними засобами і технологіями; професійно профільовані знання педагогіки співробітництва; здатність використовувати професійно профільовані знання в галузі соціальної роботи; здатність використовувати знання, уміння, навички в галузі теорії й практики дослідження соціально-педагогічної діяльності; досконалі професійно-орієнтовані загальнотеоретичні знання з фаху; сучасні уявлення про основні законодавчі положення соціальної політики молоді.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: сутність понять «волонтерство», «волонтерський рух», «волонтерська робота»; теорію і технологію організації діяльності волонтерів; основні напрями та конкретні технології соціально-педагогічної роботи волонтерів; зарубіжний та вітчизняний досвід роботи волонтерських організацій; структуру, призначення та особливості функціонування волонтерських груп.

вміти: аналізувати законодавчі документи щодо визначення прав волонтерів; виявляти та аналізувати проблеми, потреби, становище людей, які потребують волонтерської допомоги; володіти методами та формами роботи волонтерів; формувати цілі та завдання проєктів, програм роботи волонтерів з різними групами населення; розробляти соціальні проєкти та програми волонтерської допомоги, що спрямовані на вирішення соціальних проблем.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Актуальні проблеми соціальної роботи.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Тема: Характеристика діяльності волонтерства. Предмет і завдання курсу «Технологізація волонтерського руху в Україні і за рубежом», його місце у системі підготовки майбутніх соціальних педагогів до виконання професійних функцій. Волонтерство, як необхідний ресурс соціального, культурного, економічного й екологічного зростання суспільства. Історія волонтерської роботи в Україні. Основні поняття, природа, філософія, базові цінності.

Тема: Волонтерська робота як основа соціалізації та розвитку особистості. Роль волонтерської роботи у соціалізації особистості. Соціально-педагогічна діяльність як один із чинників розвитку особистості волонтера. Особистісні якості волонтерів, які визначають ефективність волонтерської роботи.

Тема: Досвід волонтерської роботи за рубежом. Основні форми волонтерської роботи за рубежом. Основні напрямки діяльності міжнародних волонтерських організацій. Досвід організації волонтерської роботи у зарубіжних вищих навчальних закладах.

Тема: Становлення волонтерського руху на Україні. Український волонтерський рух – складова частина міжнародного волонтерського руху. Нормативно-правові акти України про становлення, поширення та організаційне оформлення волонтерського руху.

Тема: Центри волонтерів. Різновиди центрів волонтерського руху в Україні. Всеукраїнський громадський центр «Волонтер» - місія, мета й завдання. Оптимізація волонтерської діяльності в Україні на сучасному етапі: фактори і методи.

Тема: Діяльність волонтерів в умовах вуличного простору. Особливості діяльності волонтерів у соціальній вуличній роботі. Специфіка ігрової діяльності в системі соціально-педагогічної роботи.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Калениченко Р.А. Волонтерство в соціальній роботі: Навч. посіб. — К.: КиМУ, 2008. — 86 с.
2. Мигович І.І., Лукашевич М.П. Теорія і методи соціальної роботи: Навч. посібник. — К., 2002.
3. Підготовка волонтерів і їхня роль у реалізації соціальних проектів / Під ред. І. Зверевої, Г. Лактіонова. — К.: Вища школа, 2001. — С.9—61.
4. Психология социальной работы / Под общей ред. М.А. Гулиной. — СПб.: Питер, 2002. — 352 с. 1
5. Социальная работа: теория и практика: Учебное пособие / Под ред. проф. Е. Холостовой, А. Сорвина. — М.: ИНФРА, 2002. 13. Соціальна робота / За ред. В. Андрушенка, М. Лукашевича: У 7 ч. — Ч. 2. — К.: ДЦССМ, 2002.
6. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / І.Д. Зверева, О.В. Безпалько, С.Я. Марченко та ін.; За заг. ред. І.Д. Зверевої, Т.М. Лактіонової. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 256 с.
7. Соціальна робота: Короткий енциклопедичний словник. — К., 2002.
8. Технологізація волонтерської роботи в Україні у сучасних умовах / За ред. проф. А.Й. Капської. — К., 2001. — 140 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ (за наявності).

Супервізорство як соціально-педагогічна проблема сучасності

1. КОД: ВБ 1.4.

2. РІК НАВЧАННЯ: 1

3. СЕМЕСТР: 2

4. ЛЕКТОР: доц. Фурдуй С.Б.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: розуміння системи знань про соціальну дійсність і про себе, а також системи складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях, які дозволяють швидко і адекватно адаптуватися; базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до естетичних цінностей, знання вітчизняної історії, економіки й права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності; здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою; здатність аналізувати, синтезувати, порівнювати і співставляти, систематизувати, узагальнювати, генерувати ідеї, набувати нові знання; дослідницькі навички; здатність до реалізації професійних знань; здатності спостерігати за новим досвідом та вміння в подальшому правильно його застосовувати у певних ситуаціях;

володіння методами аналізу й синтезу; здатність знаходити й опрацювати інформацію; володіння інформаційними засобами і технологіями; професійно профільовані знання педагогіки співробітництва; здатність використовувати професійно профільовані знання в галузі соціальної роботи; здатність використовувати знання, уміння, навички в галузі теорії й практики дослідження соціально-педагогічної діяльності; досконалі професійно-орієнтовані загальнотеоретичні знання з фаху; сучасні уявлення про основні законодавчі положення соціальної політики молоді.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: мету, завдання, принципи супервізії; різновид супервізії та пріоритетні напрямки; чому супервізія є актуальною соціально-педагогічною проблемою сьогодення; змістове наповнення навчальної функції супервізії та шляхи її реалізації; своєрідність підтримуючої функції супервізії; теорію реалізації направляючої функції супервізії та інтерактивні підходи до її втілення на практиці;

вміти: реалізовувати стратегію супервізії; застосовувати вмотивований обраний вид супервізії; обґрунтовано визначати труднощі та проблемні питання супервізії; застосовувати оптимальні шляхи реалізації навчальної супервізії; обирати та застосовувати на практиці конструктивні засоби реалізації підтримуючої функції супервізії; доводити, чому фахівець – супервізор є виключно важливим професіоналом - соціономістом і реалізувати направляючу функцію супервізії;

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Актуальні проблеми соціальної роботи.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Тема: Теоретичне осмислення супервізерства. Триєдина мета супервізії у соціальній сфері. Провідні завдання супервізії. Принципи здійснення супервізії.

Тема: Види супервізії. Узагальнена характеристика різновидів супервізії. Своєрідність індивідуальної і групової супервізії. Спрямованість внутрішньої і зовнішньої супервізії, планової і екстреної супервізії. Зміст навчальної супервізії. Консультативна супервізія: умови успішного партнерства між супервізором і особою, яка потребує супервізії.

Тема: Супервізія як актуальна проблема сьогодення. Проблемне поле сучасних досліджень феномена “супервізії”. Тенденції становлення інституту супервізерства в Україні і зарубіжжєм. Основні труднощі, що перешкоджають реалізації принципа ефективної супервізії у соціальній сфері.

Тема: Шляхи реалізації навчальної функції супервізії. Інструктаж щодо вироблення стратегії. Оперативне корегування професійної установки на самоаналіз фахівцем власних професійних досягнень. Кураторство у визначенні фахівцями пріоритетів власної професійної діяльності.

Тема: Засоби реалізації підтримуючої функції супервізії. Тренінгові технології запобігання професійного вигорання фахівця-соціономіста. Алгоритм створення власної творчої лабораторії. Педагогічні техніки запобігання професійного стресу.

Тема: Шляхи реалізації направляючої функції супервізії. Фахівець – супервізор як довірена особа соціуму і держави. Особистісне - професійне самовдосконалення – передумова успішного кар’єрного зростання фахівця – соціономіста. Вивчення й узагальнення творчих знахідок супервізорів – шлях до професійної майстерності соціального працівника. Засоби “навчання на моделі соціальної роботи”: порівняльна ефективність їх різновиду.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бедерканова В.П. Становление личностно-ориентированной позиции педагога: Монография. – Краснодар, 2011. — 220 с.
2. Вербицкий В.А. Личностный и компетентностный подходы в образовании: проблемы интеграции. — М. 2010. — 336 с.
3. Відповідальність / Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За ред. І. Звереві. — К, 2013. — С. 19-22
4. Довго Т. Я. Імідж сучасного фахівця.: Навч. пос. — Кіровоград, 2014. — 144 с.

5. Кар'єра / Соціально – педагогічний словник / За заг. ред. В Радула. — Харків, 2015. — С. 152-154
6. Климов Е.А. Пути в профессионализме. — М, 2013. — 316 с.
7. Кремінь В. Г. Філософія людино центрizmu в стратегії освітнього простору. — К, 2009. — 520 с.
8. Льюнс Г. Менеджер – наставник. — М, 2012. — 192 с.
9. Наставництво / С. У. Гончаренко Український педагогічний словник. — Рівне, 2011. — С. 309-311
10. Педагогічна майстерність: Хрестоматія / За ред. І. А. Зязюна. — К, 2008. — 462
11. Плахотнік О.В., Васильєва – Хослатникова М. О. професійна рефлексія у діяльності соціального педагога: навч.- метод. пос. — К, 2013. — 248 с.
12. Сисоєва С.о. Інтерактивні технології навчання дорослих: нав. – метод. пос. — К, 2011. — 320 с.
13. Соціальна робота в Україні / За ред. Н.Г. Ничкало. — Тернопіль, 2010. — 330 с.
14. Становлення професіонала в сучасних соціальних умовах / Хрестоматія з педагогіки вищої школи: Навч. пос. / За заг. ред. В. І. Лозової. — Харків, 2011. — С. 94-103
15. Шнейдер Л. Б. Профессиональная идентичность: теория, эксперимент, тренинг. — М, 2014. — 600 с.
16. Ягоднікова В.В. Теорія і методика виховання лідерів: Навч. пос. — Одеса, 2010. — 231 с.
- 10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:** лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
- 11. МОВА НАВЧАННЯ:** українська
- 12. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ** (за наявності).